

Troels Bak Stensgaards prædiken 3. søndag i fasten

Taler

Troels Bak Stensgaard
Sognepræst

Dato

23. marts 2025

Sted

Vestervang Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 11, vers 14-28

Salmer

Den mørke nat forgangen er
Vort liv blev reddet
Kom, sandheds Ånd, og vidne giv
Vor Herre! til dig må jeg ty
Hil dig, Frelser og Forsoner, vers 7
Du ved det nok, mit hjerte

1 Kære menighed!

Den kroatiske teolog Miroslav Volf har skrevet en bog med titlen ”The End of Memory”, hvilket primært betyder Erindringens ende, men også dens
5 (ende)formål, og som handler om at ”erindre ret i en voldelig verden”.

I bogen begynder Miroslav Volf med at fortælle, hvordan han i 1984 i forbindelse med sin militærtjeneste i det daværende Jugoslavien i månedsvis blev
forhørt af militærpolitiet.

10

Han havde som kristen udbredt kendskabet til kristendommen på sin militærbase, og blev derfor anklaget for at være imod socialismen. Desuden havde han rost en kristen militærnægter for at være tro mod sine moralske principper, hvorfor han blev beskyldt for ikke selv at ville forsvare sit land.
15 Endelig havde han sagt noget mindre pænt om den i 1980 afdøde jugoslaviske præsident Tito, og blev af den grund anklaget for at være en fjende af folket.

20

De officerer, som forhørte ham, burde have været forlegne ved at anklage ham for disse indlysende absurde ting, skriver Miroslav Volf. Hans anklagere var imidlertid meget seriøse. Deres nidkærhed bundede måske mest af alt i, siger Volf, at de ubevidst fornemmede, at de spinkle tråde, som holdt sammen på den daværende jugoslaviske stat i disse politisk urolige år efter Titos død og op til

den blodige jugoslaviske borgerkrigs udbrud i 1991, var på nippet til at bryde.
De levende mentalt i verden, hvor en fjende kunne lure under enhver klippe,
25 bag enhver busk.

I dagens evangelium helbreder Jesus en stum ved at uddrive en ond ånd, hvad vi
selvfølgelig kan undre os over, men dengang forstod man ofte sygdom som en
besættelse af en ond ånd eller dæmon. Men nogle i folkeskaren siger så: "Det er
30 ved dæmonernes fyrste, Beelzebul, at han uddriver dæmonerne." Det er en
absurd og latterlig anklage, hvad Jesus ikke uden humor gør opmærksom på
med sine ord om, at hans anklagere gerne ser deres egne folk uddrive onde
ånder, og at hvis han fordriver ondt med ondt, så er den onde jo i splid med sig
selv. Men det er også en anklage, som rimeligvis grunder i, at det jødiske
35 samfund i årtierne før den katastrofale krig mod den romerske besættelsesmagt,
som brød ud i år 67 og efter 3 år førte til Jerusalems og templets ødelæggelse og
den jødiske stats tilintetgørelse, var plaget af voldsomme interne spændinger. Så
mange så på Jesu tid ligesom i Jugoslavien i årene efter Titos død folkefjender
overalt og delte verden op i de rigtige og de forkerte.

40 I årevis blev Miroslav Volf hjemsøgt af dårlige minder om hans forhør, og han
gør sig han sig i sin bog nogle overvejelser derom, som vi måske også kan bruge i
vores egen situation. Han bemærker, at han altid tænkte tilbage på sin
forhørsleder som en renlivet skurk, selv om officeren måske også have været
45 f.eks. en kærlig familiefader. Tilsvarende dvælede han i sine minder aldrig ved
sin egen vrede eller hans hævnlyst og selvretfærdighed, men så kun sig selv som
et offer.

Det er ikke Miroslav Volfs pointe, at vi skal opgive forsøget på at skabe
50 retfærdighed eller undlade at straffe for fortidens forbrydelser, hvis vi kan det.
Men pointen er, at som vi alle altid ser verden fra et bestemt perspektiv, således
har vi alle en tilbøjelighed til at fortælle om fortiden på en måde, som får os selv
til at fremstå i et positivt lys.

55 Derfor skal vi passe på med at bruge fortiden som et våben i nutidens kampe.

Vi skal passe på med fortællinger som f.eks. DR's dokumentar om kryolitminen
i Grønland, som DR for nylig måtte trække tilbage.

60 Vi skal passe på fortællinger om såvel vores samfund som om vores personlige

liv, som består i at udpege ofre og skyldige i historien.

65 Dels fordi fortiden – inkl. vores egen fortid - normalt rummer både ondt og godt i en broget blanding, og vi derfor skal passe på med at blive blændet af det onde, så vi kun ser dette.

Men især fordi Bibelen lærer os at se på en anden og mere realistisk, men også på en mere håbefuldst måde på både det enkelte menneskes liv og de enkelte
70 folkeslag og nationers historier.

Dette viser Miroslav Wolf ved hjælp af den grundlæggende historie i jødedommen, som fejres hvert år i den jødiske påskefest, nemlig jødernes befrielse fra trældommen i Egypten under Moses.

75 Det jødiske folk kunne selvfølgelig have erindret denne grundlæggende fortælling i folkets historie som en offerhistorie. Man kunne f.eks. have haft hovedfokus på Faraos drab på alle de nyfødte jødiske drengebørn. Men de valgte at fortælle deres historie som en historie om Guds underfulde befrielse af dem
80 fra slaveriet i Egypten og som en historie om Guds underfulde barmhjertighed og retfærdighed, dengang han førte folket gennem ørkenen til deres hjemland, selv om de selv gang på gang svigtede Gud, og undervejs gav dem de ti bud og resten af loven på Sinaibjerget.

85 Jøderne kunne selvfølgelig også have brugt denne fortælling om deres lidelser og ydmygelser i Egypten som en grobund for fremmedhad. Men tværtimod argumenteres der gang på gang i Det gamle Testamente for, at jøderne skal modtage fremmede med venlighed og behandle deres egne slaver ordentligt, fordi de aldrig må glemme, at de selv engang har været fremmede og slaver i
90 Egypten.

Eller tænk på den kristne påskefortælling: Jesus er uskyldig og dræbes alligevel på korset, men Jesus bliver ikke bitter på grund af sin skæbne. Han gør ikke sig selv til et offer, men tilgiver selv sine bødler, og kræver efter sin opstandelse ikke
95 positiv særbehandling, sådan som nutidens ofre ofte gør. Den opstandne Kristus lever tværtimod gerne med, at hans evangelium vækker anstød og forargelse i denne tvetydige verden, og at ingen kan tvinges til at tro på ham eller til at give ham ret.

Miroslav Volf gjorde op med sit eget fortidstraume ved at blive bevidst om, at han *enten* kunne forstå sig selv som et offer – *eller* som et værdifuldt menneske, som nok havde haft en forfærdelig oplevelse som ung soldat, men var frelst fra al synd af Kristus.

105

Tilsvarende skal vi som kristne huske, at ethvert menneske, hvad enten det er et offer eller en, som har begået ondt, altid er mere end det, som det har lidt eller gjort.

110 Derfor skal vi som kristne altid forsøge at tale sandfærdigt om fortiden, men vi skal også huske, at der i alle menneskeliv er både godt og ondt, og vi skal forsøge at se fortiden i nådens og opstandelsens lys og forsone os med den.

115 Vi må ofte huske på det onde, og vi kan ikke tilgive på ofrenes vegne, men hvis en kærlig og almægtig Gud befrier os, og hvis vi alle er syndere, som Kristus er død for, så må vi ikke blæse det onde ud af proportioner og dæmonisere hinanden.

120 Og når Gud husker alt, og når dommen i sidste ende er hans, så kan vi også tillade os til tider at glemme det onde og tro på, at engang – efter dommedag - vil alt det onde for altid være glemt, og kun det gode vil være tilbage. For i himlen vil ingen af os længere kunne forstå sig selv som ofre eller som skyldige, ja dér vil det gode fylde så meget, at vi vel simpelthen ikke kan lade være med spontant at give slip på erindringerne om det onde, som vi har lidt eller gjort i vort eget liv.

125

For et menneske, som kun ser verden i moralske kategorier, kan en sådan tale selvfølgelig synes som den rene øllebrødssentimentalitet eller som umoralsk, men det er den logiske konsekvens af den kristne forkyndelse af Jesu død, som vi her i fastetiden kommer nærmere dag for dag. Det er menneskehedens største og mest visionære håb om et nyt og alle inkluderende fællesskab.

130

Derfor fortæller Jesus i dagens tekst også om den onde ånd, som er drevet ud af et menneske, men som så vender tilbage og finder huset fejet og prydet, og tager syv andre onde ånder med sig, værre end den selv. Vi er ikke herrer i eget hus, siger han med det billede. Dvs.: Vi har ikke et sted, som vi selv bestemmer over, og hvorfra vi kan tillade os for altid at dømme andre inde eller ude.

135

140 Et menneske skal ikke være tomt, men altid være fyldt af noget. Det skal være optaget af noget levende, og det skal helst være af noget godt.

Hvis en have er fuld smukke blomster, så er der ikke megen plads til ukrudt, men på den tomme mark spirer ukrudtet langt lettere op.

145

Et menneske skal tilsvarende helst være fyldt af både Guds ord og af det forpligtende fælles liv med vores medmennesker på denne jord.

150 Til allersidst i dagens evangelium går Jesus derfor i rette med en kvinde, som i bedste mening råber: ”Saligt er det moderliv som bar dig og de bryster du diede”. ”Javist”, svarer han, ”salige er de, som hører Guds ord og bevarer det”.

155 For et menneske skal høre Guds ord som den lov, som Jesus sammenfattede med ordene om at vi skal elske Gud at hele vort hjerte og vort medmenneske som os selv. Men vi skal især høre Guds ord og bevare det som det evangelium, som fortæller, at Kristus trods synd og død kom ned på jorden, og i påsken overvandt alt, hvad der skiller os fra hinanden og fra Gud.

160 Og i nadveren kommer Kristus også til os og giver os sig selv, så vi ikke er tomme og ensomme, men fyldes af ham og af syndernes forladelse, og kan forsone os med vores fortid og med andre og leve det nye liv i troens fællesskab.

Amen.

165

Kilde

Manuskript taget fra www.vestervangkirke.dk med tilladelse fra taler.

Kildetype

Dokumentation på online medie

170

Tags

3. søndag i fasten, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/troels-bak-stensgaards-praediken-3-sondag-i-fasten>

175